

Karmel 2/1979

Påsk – och sedan?

av Wilfrid Stinissen OCD

Vi har tillsammans firat påsk. Och nu ställs frågan: Vad händer sedan? Vi har firat påsk många gånger. Har det vid något tillfälle ändrat vårt liv? Varför skulle det vara annorlunda den här gången?

Orsaken till att tidigare påskfiranden inte medfört någon väsentlig ändring i vårt liv är, tror jag, att påsk har varit en verklighet som befunnit sig utanför oss. I bästa fall betraktar vi Kristi uppståndelse som ett historiskt faktum, något som hänt för länge sedan med en man som hette Jesus från Nasaret. Har vi en djup tro så hoppas vi att samma under också kommer att ske med oss.

Uppståndelsen är för oss något som ligger i en sedan länge förfluten tid och i en långt avlägsen framtid. men det som ligger emellan, dvs. vårt liv här och nu, berörs inte av detta. För Kristi del har uppståndelsen redan skett, för vår del kommer den att inträffa senare, men nu lever vi ett ganska grått liv som vi så modigt som möjligt försöker att ta på oss utan att fly i tankar på en framtida uppståndelse.

När vi läser Paulus' brev märker vi att han har en helt annan uppfattning om påskan. "Gud *har* uppväckt oss med honom och gett oss en plats i himlen genom Kristus Jesus" (Ef 2:6). Påskan *har* ägt rum, också i våra liv. Till det yttre förblir allt som det var: vi blir sjuka, vi lider och dör precis som förut. Men vår insida har förändrats. Innerst inne är vi förklarade människor.

Men vem lever i sin insida? Vem anar att han har en insida? Aldrig har vi varit så främmande för oss själva. Aldrig har liknelsen om den förlorade sonen varit så aktuell. Vi har kommit bort från vårt hem, bort från vår Fader och bort från oss själva, vi irrar omkring i främmande land.

De gamla neuroser som Freud och hans efterföljare har gjort oss förtrogna med och som har sin grund i en förträngning av instinkterna, har mer och mer lämnat plats för en djupare neuros som är en följd av att människan har förlorat kontakten med den gudomliga nivån i sitt väsen. Detta främlingskap störtar henne i en avgrund av meningslöshet och ensamhet. Att tränga bort Guds Ande leder nödvändigtvis till melankoli, säger Kierkegaard.

Kanske har vi kommit så långt i vårt främlingskap att vi nu är mogna att åter få upp ögonen för den verklighet som påskan påminner oss om: att vi är uppståndelsens barn. Den känsla av förtvivlan som betungar människan därför att hon förlorat kontakten med sina rötter, kanske driver henne till att åter söka upp sitt djup. Det

är möjligt att just hennes stora nöd gör henne beredd att åter ta emot påskens budskap.

Vad är påskens budskap? Jag tror vi kan sammanfatta det så här: påskan visar oss vår sanna identitet. När man frågar en människa: "Vem är du?" så säger hon kanske sitt namn, eller hon ger några upplysningar om födelsedatum, nationalitet, yrke, familj. Allt detta är visst intressant, men säger ändå inte mycket om hennes personlighet. I ett förtroligt samtal kan man försöka gå djupare.

Hon kanske berättar om sina problem; om hon känner sig själv talar hon kanske till och med om sina komplex. Men inte ens denna insikt uttömmar hennes väsen. Att hon som barn fått för lite kärlek och på grund av detta känner sig osäker, gör hennes liv visserligen svårare, men det berör inte personens djupaste kärna. Hon erfar sitt komplex som en främmande makt som verkar i henne men som inte är hon själv. Hon vet: i mitt djup är jag annorlunda.

Om vi borrar ännu djupare, till en nivå som djuppsykologin inte kan nå, och där åter ställer frågan: "Vem är du?", är svaret: jag är av Gud - jag är till Gud. Min äkta personlighet ligger i Gud. Min djupaste personkärna rör vid Gud, är född av Gud, ligger dold i Gud. "Gud är mer intim för mig än min egen intimitet", säger Augustinus. På något sätt är jag mer Gud än jag är mig själv.

Det allra personligaste i människan är gudomligt. Det framgår av skapelseberättelsen att människans ande kommer från Gud. Det är Jahve-Gud som blåser sin egen livsande in i människan. Det är Guds egen Ande som gör människan till människa.

Eftersom Gud är kärlek är också människans djupa personlighet kärlek. Jag tror att vi alla någon gång och kanske många gånger har erfarit det. En vacker benådad dag kommer någon som får din slumrande kärlek att vakna, någon som kysser liv i den. Och efter en lång tid av stumhet och inlåsthet vågar du äntligen öppna dina dörrar och fönster. Du börjar dela ut dig själv. I denna öppenhet, i denna självutgivelse blir du dig själv. Du känner att du först nu lever utifrån ditt djup, att du nu kommit hem.

Medvetandet om den äkta personligheten är särskilt starkt hos Paulus. Han älskar att tala om de kristnas adelsbrev. "I Herren har ni nu blivit ljus. Lev som ljusets barn (Ef 5:8). Ni är "en ny skapelse" (2 Kor 5:17). "Förstår ni inte att ni är Guds tempel och att Guds ande bor i er?" (1 Kor 3:16). Det är sannerligen inte någon mindervärdeskänsla som Paulus inpräntar i sina kristna.

De är inte maskar som kryper på jorden, de behöver inte ständigt begråta sina synder. De skall vara medvetna om att de är av Guds släkt (Apg 17:29), "delaktiga av gudomlig natur" (2 Petr. 1:4).

Om det är så att vi i vårt djupaste djup *är* kärlek, består hela vår utveckling i att återvända dit. Där är vi friska. Där är vi Guds avbild. Visserligen är vi sårade av synden, men inte helt fördärvade. Såret består precis i att vi inte längre lever i och utifrån vår medelpunkt. Ja, vår synd består i att vi förnekar vår djupaste natur.

En okänd munk från medeltiden skriver i en meditation över Kristi lidande och uppståndelse: ”Kvinnor, varför gråter du? Vem söker du? Den som du söker är din egendom, och du vet det inte? Du har den sanna och eviga glädjen och du gråter? Han är i ditt inre och du söker honom utanför? Ditt hjärta är min grav. Och där är jag inte död. Jag vilar i ditt hjärta, levande för evigt.”

Påskens betydelse är att den öppnar vägen till det förlorade paradiset. En gång hörde vi mörkret till, men nu är vi ljus i Herren (Ef 5:8). På djupet inom oss är vi redan uppståndna.

Möjligen *känner* vi ingenting av detta uppståndseliv. Det är inte våra känslor som är viktiga utan själva detta liv. Genom tron *vet* vi att ljuset lyser inom oss, att Kristus är vårt liv, att Fader, Son och helig Ande tagit sin boning i oss. Genom tron vet vi att det, djupt inom oss, finns en gudomlig källa som inte vill något hellre än porla, porla, och fylla hela vårt väsen med livgivande vatten.

(Ursprungligen TV-kvällsandakt, Annandag Påsk 1978.)